

TURIZM SOHASIDAGI MUNOSABATLARNI HUQUQIY JIHATDAN TARTIBGA SOLISH

Temurov Sardor

Toshkent kimyo xalqaro universiteti, turizm yo'nalishi talabasi

Xolbutayeva Yayra

Toshkent kimyo xalqaro universiteti, turizm yo'nalishi talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada biz turizm sohasidagi munosabatlar va amaliyotlarni shakllantirishda huquqiy tartibga solishning muhim rolini ko'rib chiqamiz. Iste'molchilar huquqlarini himoya qilish va atrof-muhitni muhofaza qilishdan biznes etikasi va madaniyatni muhofaza qilishgacha bo'lgan qonunchilik bazasi barcha manfaatdor tomonlar uchun turizm tajribasini ta'minlovchi muhim ko'rsatmalar va standartlarni taqdim etadi.

Kalit so'zlar: turizm, huquqiy tartib, madaniy meros, sayyohlik agentlik, global hamkorlik.

Аннотация: В данной статье мы рассматриваем важную роль правового регулирования в формировании отношений и практики в сфере туризма. Законодательная база, от защиты потребителей и защиты окружающей среды до деловой этики и защиты культуры, обеспечивает важные руководящие принципы и стандарты, которые обеспечивают хороший туристический опыт для всех заинтересованных сторон.

Ключевые слова: туризм, правопорядок, культурное наследие, туристическое агентство, глобальное сотрудничество.

Abstract: In this article, we consider the important role of legal regulation in the formation of relations and practices in the field of tourism. From consumer protection and environmental protection to business ethics and cultural protection, the legal framework provides important guidelines and standards that ensure a good tourism experience for all stakeholders.

Key words: tourism, legal order, cultural heritage, travel agency, global cooperation.

KIRISH

Turizm sohasi ko'p qirrali landshaft bo'lib, u erda sayohatchilar kashfiyot, dam olish va madaniy boyitish sayohatlarini boshlaydilar. Ushbu jonli sanoatning orqasida turistlar, xizmat ko'rsatuvchi provayderlar, mezbon jamoalar va davlat tuzilmalari o'rtasidagi o'zaro munosabatlar va operatsiyalarni tartibga soluvchi murakkab huquqiy tartibga solish tarmog'i yotadi. Ushbu qoidalar turizm sohasining tayanchi bo'lib xizmat qiladi, doimiy ravishda rivojlanib borayotgan global muhitda shaffoflik, hisobdorlik va barqarorlikni ta'minlaydi. Turizmning huquqiy jihatlari bo'yicha ushbu

sayohatga kirishar ekanmiz, biz sanoatning o'sishi, barqarorligi va butun dunyo bo'ylab jamiyatlarga ta'siriga ta'sir qiluvchi tartibga solishning turli qirralarini o'rganamiz.[3]

ADABIYOTLAR TAHLILI VA TADQIQOT METODOLOGIYASI

Turizm sanoati madaniyatlararo almashinuvni rag'batlantirish va global tushunishni rivojlantirishga yordam beradigan muhim iqtisodiy haydovchi bo'lib xizmat qiladi. Biroq, ushbu dinamik sektorning parda ortida turli manfaatdor tomonlarning xatti-harakatlari va faoliyatini tartibga soluvchi huquqiy tartibga solishning hal qiluvchi asosi yotadi. Turizm sohasidagi huquqiy me'yoriy hujjatlar barqaror rivojlanishni ta'minlash, iste'molchilar huquqlarini himoya qilish, tabiiy va madaniy merosni asrab-avaylash, mas'uliyatli tadbirkorlik amaliyotini targ'ib qilishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Turizm sohasidagi huquqiy tartibga solishning asosiy jihatlaridan biri bu sohada faoliyat yurituvchi korxonalar uchun axloqiy standartlarni belgilashdir. Litsenziyalash talablari, ruxsatnomalar va me'yoriy-huquqiy bazalar turizm korxonalarini xizmatlar sifati, xavfsizligi va yaxlitligining yuqori standartlarini qo'llab-quvvatlashini ta'minlaydi. Adolatli narxlarni belgilash, shaffof reklama va mijozlarni himoya qilish mexanizmlarini talab qiladigan qoidalarni qo'llash orqali huquqiy tartibga solish turistlar va biznes o'rtasida ishonch va ishonchni mustahkamlashga yordam beradi. Sayyohlar unutilmas va xavfsiz tajribalarni taqdim etish uchun xizmat ko'rsatuvchi provayderlarga ishonch bildiradigan turizm sohasida iste'molchilarning huquqlarini himoya qilish muhim ahamiyatga ega. [4]

Huquqiy qoidalar sayohatchilarning farovonligini ta'minlash uchun turar joy, transport va sayyohlik faoliyatida xavfsizlik va xavfsizlik choralari bo'yicha ko'rsatmalarni belgilaydi. Bundan tashqari, to'lovlarni qaytarish siyosati, shartnomalar shaffofligi va adolatli raqobatni tartibga soluvchi qoidalar iste'molchilarni firibgarlik amaliyotlaridan himoya qiladi va turizm bozoriga ishonchni mustahkamlaydi. Turizm ko'pincha atrof-muhitga va mahalliy madaniyatga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Huquqiy qoidalar tabiiy resurslarni saqlash, yovvoyi tabiatni muhofaza qilish va uglerod izlarini minimallashtirish siyosatini amalga oshirish orqali barqaror turizm amaliyotiga qaratilgan. Bundan tashqari, qoidalar madaniy meros ob'ektlari, urf-odatlar va mahalliy bilimlarni ekspluatatsiya yoki tanazzuldan himoya qiladi, sayyohlar va mezbon jamoalar o'rtasidagi hurmatli o'zaro munosabatlarga yordam beradi. Huquqiy qoidalar sanoat va mahalliy hamjamiyatlarga foyda keltiradigan mas'uliyatli turizm amaliyotini targ'ib qilishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Atrof-muhit standartlari, ijtimoiy mas'uliyat talablari va axloqiy kodekslarni tatbiq etish orqali qoidalar korxonalarini barqaror faoliyat va jamoatchilik ishtirokiga yo'naltiradi. Sertifikatlashtirish dasturlari, sifat standartlari va akkreditatsiya tizimlari orqali huquqiy asoslar biznesni mas'uliyatli turizm tamoyillarini qabul qilishga va destinatsiya rivojlanishiga ijobiy hissa qo'shishga undaydi.[5]

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Turizm sohasidagi munosabatlarni huquqiy tartibga solish turizm industriyasining turli jihatlarini tartibga solish uchun qonunlar, me'yoriy hujjatlar va siyosatlarini o'rnatish va amalga oshirishni o'z ichiga oladi. Bu erda odatda turizm bilan bog'liq qonunchilik asoslari bilan qamrab olinadigan asosiy sohalarning umumiy ko'rinishi:

1. Litsenziyalash va ruxsatnomalar: Hukumatlar ko'pincha mehmonxonalar, sayyohlik agentliklari, turoperatorlar va transport provayderlari kabi turizm korxonalaridan qonuniy faoliyat yuritish uchun litsenziya yoki ruxsatnomalar olishni talab qiladi. Ushbu litsenziyalar xavfsizlik, xavfsizlik va xizmatlar sifati bilan bog'liq standartlarga muvofiqligini ta'minlaydi.

2. Iste'molchilarning huquqlarini himoya qilish: Qonunlar turistlarning huquqlarini himoya qilishga va ular uchun to'langan xizmatlarni olishlarini ta'minlashga qaratilgan. Bunga adolatli narxlarni belgilash, to'g'ri reklama, pulni qaytarish siyosati va norozilik yoki nizolar yuzaga kelganda nizolarni hal qilish mexanizmlari kiradi.

3. Salomatlik va xavfsizlik qoidalari: Turizm sohasidagi huquqiy asoslar turistlar, ishchilar va mahalliy hamjamiyatni himoya qilish uchun salomatlik va xavfsizlik talablarini qamrab oladi. Bu turar joy, oziq-ovqat gigienasi, transport xavfsizligi, favqulodda vaziyatlarga tayyorlik va sog'liqni saqlash choralari standartlarini o'z ichiga olishi mumkin.

4. Atrof-muhitni muhofaza qilish: Turizm faoliyati atrof-muhitga sezilarli ta'sir ko'rsatishi mumkin. Huquqiy qoidalar yovvoyi tabiatni muhofaza qilish, tabiiy resurslarni saqlash, chiqindilarni boshqarish, ifloslanishni nazorat qilish va turizmning ekotizimlarga salbiy ta'sirini minimallashtirish uchun barqaror turizm amaliyoti kabi masalalarni hal qilishi mumkin.

5. Madaniy merosni muhofaza qilish: Qonunlar madaniy va tarixiy obidalar, artefaktlar, urf-odatlar va mahalliy xalqlarning bilimlarini ekspluatatsiya, vandalizm yoki nomaqbul tijoratlashtirishdan himoya qilishi mumkin. Qoidalar mahalliy madaniyatlarni hurmat qiladigan va saqlaydigan mas'uliyatli turizm amaliyotlarini targ'ib qilishi mumkin.[2]

6. Mehnat qoidalari: huquqiy asoslar turizm sanoati xodimlarining huquqlarini, jumladan, adolatli ish haqi, mehnat sharoitlari, mehnat xavfsizligi va xodimlarning huquqlarini himoya qilish uchun mehnat qonunlarini belgilaydi. Bu sayyohlik korxonalarining axloqiy faoliyat yuritishini va o'z xodimlariga adolatli munosabatda bo'lishini ta'minlaydi.

7. Soliq va daromadlarni boshqarish: Hukumatlar davlat xizmatlari va infratuzilmani rivojlantirish uchun daromad olish uchun turizm bilan bog'liq faoliyatga soliqlar, yig'imlar va yig'imlar o'rnatishi mumkin. Huquqiy me'yorlar turizmning barqaror o'sishini qo'llab-quvvatlash uchun turizm soliqlarini yig'ish, taqsimlash va boshqarishni tartibga soladi.

8. Sifat standartlari va akkreditatsiya: Qonuniy talablar turizm sohasida xizmat ko'rsatish standartlari, professionallik va mijozlar ehtiyojini qondirishni ta'minlash uchun sifatni ta'minlash mexanizmlari, akkreditatsiya tizimlari va sertifikatlashtirish dasturlarini yuklashi mumkin.

Turizm uchun mustahkam huquqiy bazani yaratish orqali hokimiyat sohani tartibga solishi, manfaatdor tomonlarni himoya qilishi, barqaror amaliyotni ilgari surishi va umumiy raqobatbardoshligi va jozibadorligini oshirishi mumkin. Huquqiy me'yorlarga rioya qilish turizm korxonalarini, sayyohlar va mahalliy hamjamiyatlarda ishonch, shaffoflik va mas'uliyatli xulq-atvorni rivojlantiradi va rivojlanayotgan va ijtimoiy mas'uliyatli turizm sektorining rivojlanishiga hissa qo'shadi.[1]

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, turizm sohasidagi huquqiy tartibga solish gullab-yashnagan, barqaror va axloqiy sanoatni rivojlantirish uchun juda muhimdir. Adolat, oshkoralik, atrof-muhitni muhofaza qilish va madaniyatni saqlash tamoyillarini qo'llab-quvvatlagan holda, ushbu qoidalar turizm bilan shug'ullanadigan barcha manfaatdor tomonlar - biznes va iste'molchilardan tortib mezbon jamoalar va hukumatlargacha foyda keltiradigan asos yaratadi. Turizm industriyasi rivojlanishda davom etar ekan, uning mas'uliyatli va barqaror o'sish yo'lidagi kelajak traektoriyasini shakllantirishda huquqiy me'yorlarning roli hal qiluvchi bo'lib qolmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Tuxliyev I.S., Xaitboyev R., Tursunova G.R. Turizm asoslari. O'quv-uslubiy murakkab. - Samarqand, SamISI, 2013. - 372 b.[1]

2. Qudratov G.H., Pardayev M.Q., Otaboyev R. O'zbekistonda turizm salohiyati va uni rivojlantirishda davlat siyosatining asosiy yo'nalishlari. // xizmat ko'rsatish va turizm sohasini rivojlantirish: muammolar va ularning yechimlari. - T.: Iqtisodiyot va moliya, 2008. - b. 61-70.[2]

3. Hayitboyev R., Sattarov A. Turizm marshrutini ishlab chiqish texnologiyasi. Samarqand, 2011 yil.[3]

4. Matyakubov U.R. —Ekologik vaziyatni hisobga olgan holda turizmning samaradorligi takomillashtirish yo'nalishlari va istiqbollari mavzusida. nomzodlik dissertatsiyasining konspekti. – Samarqand, 2011. – 12 b.[4]

5. Halikulov A.N. —Mehmonxonalarda xizmat ko'rsatish sifati va samaradorligini oshirish imkoniyatlar dissertatsiya konspekti. Abstrakt. – Samarqand, 2010. – 25 b.[5]